

Hodnocení bakalářské práce Terezy Uhnové: Nihilismus Friedricha Nietzscheho a filosofie absurdity Alberta Camuse, (Filosofická fakulta UHK, 2015, 75 str.)

Hodnotitel: Ondřej Švec – vedoucí práce

Jde o originální práci, která se vyznačuje vypracováním vlastní problematiky smyslu lidské existence a která toto tázání po smyslu rozvíjí na základě historického exkurzu do a) předdějinného a tragického myšlení, b) radikálního Sókratova zpochybnění smyslu tradovaného a akceptovaného, c) Nietzscheovy diagnózy příčin nihilismu a d) Camusovy filosofie absurdity. Zatímco v případě dvou prvních kapitol se jedná spíše o výklad převzatý z Patočkových děl, v kapitole věnované Nietzschemu a Camusovi se již jedná o vlastní interpretaci, která je založena na dobré obeznámenosti s díly obou autorů.

Jednotlivé kapitoly na sebe moc nenavazují: mezi kapitolou „Patočkovy vymezení smyslu života v dějinné perspektivě“ a kapitolou věnovanou Sókratovi není žádný odůvodňující přechod, byť možností, jak tyto dvě kapitoly provázat, by se po jistém myšlenkovém úsilí našlo bezpočet.

Předěly mezi dalšími kapitolami jsou již lépe zdůvodněné, byť zůstaly některé možnosti pro komparativní analýzu nevyužity: např. Sókratův vynález „teoretického člověka“ oproti člověku tragickému je sice zmíněn, ale v kapitole věnované Nietzscheovi již nerozveden. Také srovnání Nietzscheho s Camusem zůstává pouze načrtnuto, ale není rozvedeno tak, aby byla práce skutečnou komparativní studií.

Na několika místech také autorka podává poněkud zjednodušenou charakterizaci jednotlivých epoch myšlení: „Rozdíl mezi antickým a křesťanským poznáním života spočívá také v tom, že v křesťanství ztrácí své vůdčí postavení rozum.“ (str. 6) Toto a další zjednodušení jsou dány tím, že autorka na některých místech pouze parafrázuje Patočku, přičemž z jeho původních formulací něco odřízne. V odstavci věnovaném rozdílu středověkého oproti antickému myšlení Patočka píše: „Rozum jako přirozený orgán pochopení pravdy tak sice své vůdčí místo v životě, ale lze zastávat názor, že tím dokonce může sám získávat: získává pevnou půdu pod nohama, získává jistotu a s ní smělost.“ (Kacířské eseje, 1990, str. 97)

Otázky pro obhajobu:

V kapitole věnované Nietzschemu píšete, že tragédie „představuje touhu po ohyzdnosti, ničivosti, po záhadách a zlu.“ (str. 21). Naopak v kapitole o Camusovi lze nalézt tvrzení téměř opačné: „Jestliže Řek pociťoval něco tragického, tak jedině skrze krásu. Řekové krásu bránili. Jejich myšlení mělo své meze, nic nesahalo do krajností. V naší době je tragické živeno ohyzdností. My jsme krásu potlačili, popíráme ji.“ (str. 55-56). Komu z uvedených myslitelů tedy přitakáváte?

V první kapitole věnované píšete (či spíše citujete), že „Člověk podle Patočky nemůže žít bez celkového a absolutního smyslu.“ (str. Patočka ovšem na daném místě Kacířských esejů ihned dodává, že tento požadavek nerelativního smyslu není v rozporu se smyslem problematizovaným, nedaným a zejména závislejícím na hledání toho, kdo nepřítomnost smysluplnosti pociťuje v její tíživosti. Dokázala byste tedy ono tvrzení o „celkovém a absolutním smyslu“ smířit s těmito následnými výhradami?

Tyto otázky a výhrady by neměly zakrýt fakt, že jde o nadprůměrnou bakalářskou práci s originálně načrtnutou osnovou, která si bezpochyby zaslouží hodnocení „výborně“.

V Tokiu dne 19.5.2015

Ondřej Švec